

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ДАЛЯ

Кафедра механізації виробничих процесів у
агропромисловому комплексі

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

В.о. декана

Лілія МАРТИНЕЦЬ

19 вересня 2022 р.

РОБОЧА НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ

OK18 ФІЛОСОФІЯ

(шифр і назва навчальної дисципліни)

Ступінь вищої освіти

бакалавр

(бакалавр, магістр)

Факультет (назва)	Галузь знань (шифр і назва галузі знань)	Спеціальність (шифр і назва спеціальності)	Освітня програма (назва освітньої програми)
аграрний	18 Виробництво та технології	181 Харчові технології	Харчові технології

Робоча програма «Філософія» для здобувачів вищої освіти спеціальності 181 «Харчові технології» освітньої програми «Виробництво та технології»
«27» серпня 2021 року – 15с.

Розробник:

Карпіцький Миколай Миколайович, доктор філос. наук, старший викладач кафедри загальноосвітньої підготовки

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри загальноосвітньої підготовки

Протокол від «27» серпня 2021 р. № 7

В. о. завідувача кафедри _____ Денис РУДНІК

Схвалено проектною групою освітньої програми Харчові технології

Гарант освітньої програми _____ Валентина МОГУТОВА

ВСТУП

Робоча програма навчальної дисципліни «Філософія» складена відповідно до освітньої програми підготовки бакалавр галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки, формує інтегральну, загальні та спеціальні (фахові) компетентності, програмні результати навчання, якими оволодіють здобувачі вищої освіти.

Мета вивчення навчальної дисципліни «Філософія» є поглиблена та якісна підготовка конкурентоспроможних професіоналів, що володіють високим рівнем культури, здатних розуміти сутність і соціальну значущість своєї професії, здатним розуміти гуманітарне та соціальне значення науки.

Завдання вивчення дисциплін:

1. Розвиток загальної ерудиції та філософської культури мислення.
2. Збагачення історичної пам'яті.
3. Опанування методологією філософського аналізу сучасних проблем та їх розв'язання в сфері будівництва та цивільної інженерії.
4. Вміння співвіднести наукове і суспільне знання з етичним розумінням та історичним значенням.

Навчальна дисципліна формує такі міждисциплінарні зв'язки:

дисципліни, що передують: дисципліни за попередні роки навчання;

дисципліни, що забезпечуються: дисципліни за наступні роки навчання.

Вивчення навчальної дисципліни передбачає формування та розвиток у здобувачів вищої освіти компетентностей та програмних результатів навчання відповідно до освітньої програми 181 Харчові технології освітньої програми Харчові технології.

Інтегральна компетентність (ІК):

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми технічного і технологічного характеру, що характеризуються комплексністю та невизначеністю умов у виробничих умовах підприємств харчової промисловості та ресторанного господарства та у процесі навчання, що передбачає застосування теоретичних основ та методів харчових технологій.

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК02. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК13. Здатність реалізувати свої права та обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини та громадянина в Україні.

Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН02. Виявляти творчу ініціативу та підвищувати свій професійний рівень шляхом продовження освіти та самоосвіти.

ПРН26 Формувати і відстоювати власну світоглядну та громадську позицію, діяти соціально відповідально та свідомо.

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Опис підготовки фахівців	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань 18 Виробництво та технології	обов'язкова	
	Спеціальність: 181 Харчові технології освітньої програми Освітня програма: Харчові технології		
Змістових модулів – 1	Рівень вищої освіти: перший Ступінь освіти: бакалавр	Рік підготовки:	
Загальна кількість годин: 90 год		2-й	2-й
		Семестр	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних - 3 самостійної роботи здобувача - 5		4-й	4-й
		Лекції	
		14 год.	4 год.
		Практичні, семінарські	
		16 год.	4 год.
		Лабораторні	
		- год.	- год.
	Самостійна робота		
60 год.	82 год.		
		Форма контролю: екзамен	

2. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Поняття філософії.

Філософствування і ціннісне самовизначення. Інтуїтивне розуміння філософії. Філософський талант. Проблема визначення філософії. Основне питання філософії. Філософське обґрунтування істини і методи філософського пізнання. Академічна доброчесність.

Тема 2. Філософія та наука.

Завдання філософії, що мають значення для науки. Раціональний тип знання. Загальні риси і відмінності філософського і наукового знання. Відмінність філософії від мистецтва, релігії і богослов'я.

Тема 3. Онтологія.

Вчення про буття. Поняття сутності та існування, матеріального та ідеального. Основні напрямки в онтології: матеріалізм, об'єктивний і суб'єктивний ідеалізм.

Вчення про буття в античній філософії. Антична картина світу і полісне мислення. Формування грецької філософії й питання про архе. Вчення про буття до Сократа. Відкриття ідеального буття Піфагором і Парменідом. Діалектика Сократа. Вчення про буття Платона. Філософія як «метафізика» Арістотеля.

Тема 4. Емпіризм і раціоналізм.

Основне питання філософії та проблема пізнання. Агностицизм, скептицизм і гносеологічний оптимізм. Раціоналізм і емпіризм, їх основи в особистісному та історико-культурному досвіді. Необхідність відкриття трансцендентні сфери. Гносеологічна орієнтація й антропоцентризм новоєвропейської філософії. Раціоналізм Декарта, Спінози та Лейбніца. Емпіризм Дж. Локка і Дж. Берклі та Д. Юма.

Тема 5. Значення трансценденталізму І. Канта для історії філософії.

Трансценденталізм І. Канта. Априорні форми споглядання, розсудку та розуму. Категоричний імператив. Передумови трансценденталізму в новоєвропейському розумінні суб'єктивності.

Тема 6. Вчення про цінності.

Питання про сенс життя. Види цінностей. Етичні та правові цінності. Цінність і норма. Зміна розуміння цінностей в історії культури. Поняття блага й чесноти в античності та середньовіччі.

Тема 7. Філософія людини та особистості.

Поняття людини в сучасній свідомості. Медичне і філософське розуміння людини. Сутність людини. Відмінність поняття людини від понять «особистість», «індивід». Змістовне розкриття поняття «особистість», самосвідомість особистості.

Тема 8. Філософія свободи.

Свобода як здатність діяти відповідно до себе. Відмінність свободи від свавілля і поняття відповідальності. Свобода від зовнішніх обставин і від психічних факторів. Позитивне обґрунтування свободи на основі ідеї трансцендування.

3. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин									
	денна форма					заочна форма				
	усього	у тому числі				усього	у тому числі			
		л	п	ла б	с.р.		л	п	ла б	с.р.
Тема 1. Поняття філософії.	12	2	2		8	12	2	-		10
Тема 2. Філософія і наука.	12	2	2		8	12	2	-		10
Тема 3. Онтологія.	12	2	2		8	12	-	2		10
Тема 4. Емпіризм і раціоналізм.	12	2	2		8	12	-	2		10
Тема 5. Значення трансценденталізму І. Канта для історії філософії.	11	2	2		7	11	-	-		11
Тема 6. Вчення про цінності.	11	2	2		7	11	-	-		11
Тема 7. Філософія людини та особистості.	11	2	2		7	10	-	-		10
Тема 8. Філософія свободи.	9	-	2		7	10	-	-		10
Усього	90	14	16	0	60	90	4	4	0	82

Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Поняття філософії	2
2	Філософія і наука	2
3	Онтологія	2
4	Емпіризм і раціоналізм	2
5	Значення трансценденталізму І. Канта для історії філософії	2
6	Вчення про цінності	2
7	Філософія людини та особистості	2
8	Філософія свободи	2
	Разом:	16

Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Поняття філософії	8
2	Філософія і наука	8
3	Онтологія	8
4	Емпіризм і раціоналізм	8
5	Значення трансценденталізму І. Канта для історії філософії	7
6	Вчення про цінності	7
7	Філософія людини та особистості	7
8	Філософія свободи	7
	Разом:	60

Основні види самостійної роботи, передбачені при опануванні навчальної дисципліни (як приклад):

1. Вивчення лекційного матеріалу.
2. Підготовка до практичних занять.
3. Опрацювання та вивчення рекомендованої літератури та нормативних документів.
4. Робота з інформаційними ресурсами мереж Інтернет (пошук та обробка інформації).
5. Виконання завдань самостійної роботи.
6. Самоконтроль та самодіагностика засвоєння змісту освіти.
7. Індивідуальні консультації.

4. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

При викладанні дисципліни застосовуються традиційні методи навчання:

- розповідь. Монологічна мовна дія, яка адресована здобувачам вищої освіти. Розповідь застосовують за необхідністю викласти навчальний матеріал системно, послідовно;
- пояснення. Словесне тлумачення проблем, понять, явищ, методів, слів, термінів тощо. Пояснення використовують переважно, коли викладач відчуває, що здобувачі вищої освіти чогось не зрозуміли. Пояснення часто супроводжується різними засобами унаочнення, спостереженням, дослідями. Успіх пояснення залежить від його доказовості, логічності, чіткості, образності мовлення;
- бесіда. Метод навчання, за якого викладач за допомогою запитань спонукає здобувачів вищої освіти до захисту особистої позиції відтворення набутих знань, формування самостійних висновків і узагальнень на основі засвоєного матеріалу;
- навчальна дискусія. Метод навчання шляхом публічного обговорення важливої проблеми, який передбачає обмін думками між здобувачами вищої освіти й викладачами. Дискусія розвиває самостійне мислення, вміння відстоювати власні погляди, аналізувати й аргументувати твердження, критично оцінювати чужі і власні судження. Під час навчальної дискусії обговорюють наукові висновки, дані, що потребують підготовки за джерелами, які містять більше інформацію, ніж у підручнику. Дискусія спрямована не лише на засвоєння нових знань, а й на формування емоційно-асоціативного поля сприйняття знань;
- демонстрування. Метод, який передбачає показ матеріалів у динаміці (використання приладів, дослідів). Він ефективний, коли всі здобувачі вищої освіти мають змогу сприймати предмет або процес. Викладач зосереджує увагу на основному, допомагає виокремити істотні аспекти предмета, явища, супроводжуючи показ поясненням, розповіддю;
- доповідь. Метод навчання, який передбачає самостійну розповідь здобувача вищої освіти навколо певної теми. Доповідь повинен ставити або розв'язувати конкретне питання або проблему. Здобувач вищої освіти може робити доповідь під час занять, або на наукових заходах (конференції, круглі столи тощо). Завдяки цьому здобувачі вищої освіти більше запам'ятовуватимуть і будуть звикати до публічних виступів.

5. ФОРМИ КОНТРОЛЮ, МЕТОДИ І КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Форма контролю:

екзамен.

Методи оцінювання:

- опитування;
- реферати;
- есе;
- презентації результатів виконаних завдань та досліджень;
- індивідуальні завдання;
- також можуть зараховуватися результати участі в наукових заходах – доповіді, тези тощо.

Загальна підсумкова оцінка з навчальної дисципліни виставляється відповідно до методики накопичення балів за результатами поточного та підсумкового контролю (див. табл. 5.1).

Таблиця 5.1 Схема нарахування балів, які отримують здобувачі вищої освіти спеціальності 181 Харчові технології освітньої програми Харчові технології.

Поточний контроль								Підсумковий контроль	Загальна сума балів
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8		
8	8	8	8	8	8	6	6	40	100

T1, T2 ... T8 – теми навчальної дисципліни.

Результати навчальних досягнень за навчальною дисципліною здобувачів вищої освіти здійснюється за критеріями, що запроваджені в університеті за 100-бальною шкалою, шкалою ЄКТС та національною шкалою, що доводяться до відома здобувачів вищої освіти на першому занятті. Загальна оцінка визначається, як сума балів за всі виконані завдання.

Взаємозв'язок між результатами навчання та обов'язковими видами навчальної діяльності, наводиться у таблиці 5.2.

Таблиця 5.2 Взаємозв'язок між результатами навчання та обов'язковими видами навчальної діяльності (робіт) спеціальності 181 Харчові технології освітньої програми Харчові технології.

Результати навчання	Види робіт			
	Усна відповідь/ доповідь	Практичне завдання	Активні методи(вправи, тренінги, дискусія)	Самостійна робота
ПРН02. Виявляти творчу ініціативу та підвищувати свій професійний рівень шляхом продовження освіти та самоосвіти.	+		+	+
ПРН26 Формувати і відстоювати власну світоглядну та громадську позицію, діяти соціально відповідально та свідомо.	+	+	+	

Критерії оцінювання

Під час поточного контролю оцінювання проводиться шляхом усного опитування студентів на практичних заняттях, консультаціях, під час семестрового контролю - на заліку або іспиті. Під час поточного контролю студент по кожній темі повинен показати знання термінології, розуміння філософських проблем, знання історико-філософських фактів, які необхідні для ілюстрації філософських проблем, що розглядаються в кожній темі. За знання теми на ознайомчому рівні й розумінні термінології студент отримує мінімальний бал, за розуміння проблеми й здатність вільно обговорювати способи її розв'язання студент отримує середній або високий бал, за вільне володіння матеріалом студент отримує найвищий бал. Отримані досягнення перераховуються у бали поточного контролю згідно із таблицею 5.1 після чого сумуються. Максимальна кількість балів за поточні контролі дорівнює 60. Якщо студент має власну позицію щодо філософських проблем, або якщо він на свій розсуд знайомився з додатковим матеріалом за темами навчальної програми, він отримує додаткові бали. Підсумковий контроль проводиться у формі заліку. Засобами діагностики результатів навчання є стандартизовані тести підсумкового контролю за 100 бальною шкалою, яка приводиться до 40 бальної.

Таблиця 5.3 – Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		Екзаменаційна оцінка	Залік
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

6. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ, ПРОГРАМНЕ, НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ (ЗА ПОТРЕБОЮ)

Навчальна дисципліна передбачає використання програмного забезпечення: Office 365 (рік введення в експлуатацію – 2020 рік). Методичне забезпечення з використанням корпоративної платформи Teams і Moodle (Комп'ютер, мультимедійний проектор).

7. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна література

1. Вільчинський Ю.М. (кер. авт. кол.) Філософія: навчальний посібник / Ю.М. Вільчинський та інші. – К.: Київський національний економічний університет, 2019. – 368 с.
2. Голянич М.Ю., Москаленко Ю.М. Соціальна філософія. Навчальний посібник / М.Ю. Голянич, Ю.М. Москаленко. – Івано-Франківськ: Лілея-НВ, 2019. – 352 с.
3. Гоян І.М., Матвієнко І.С., Сторожук С.В. Філософія. Навчальний посібник / І.М. Гоян, І.С. Матвієнко, С.В. Сторожук. — Івано-Франківськ : Видавець Кушнір Г.М., 2017. — 296 с.
4. Карпіцький М. М. Введення в філософію. Поняття філософії. Філософія та наука. Навчальний посібник / М. М. Карпіцький. – Харків: ЛНАУ, 2016. – Ч. 1. – 40 с.
5. Кирильчук В.Е. (та інші). Філософія в короткому викладі. Навчальний посібник. / В.Е. Кирильчук, О.О. Решетов, З.В. Стежко, Г.П. Стежко — 2-ге вид., доп. – Кіровоградський національний технічний університет (КНТУ). – Кропивницький: Імекс-ЛТД, 2020. — 188 с.
6. Кралюк П. М. Історія філософії України : підручник / П. М. Кралюк. – К. : КНТ, 2015. – 652 с.
7. Основи філософії: навч. посіб./ Л. О. Сандюк, С. П. Симоненко, О. В. Сулим [та ін.]; за ред. М. Ф. Шмиголя. – К.: Центр учбової літератури, 2017. – 412 с.
8. Попович М. В. Філософія свободи / М. В. Попович. — Харків: Фолю, 2018. — 524 с.
9. Поцюрко М. Філософія : навч.-метод. Посібник / М. Поцюрко. – Львів: Сполом, 2014. – 277 с.
10. Сошніков А. О. Історія філософії: навчальний посібник для студентів всіх спеціальностей / А. О. Сошніков. – Харків : Майдан, 2016. – 162 с.

Допоміжна література

1. Гринів О.І. Філософія. Курс лекцій для аспірантів / О.І.Гринів. – Львів: Тріада Плюс, 2016. – 368 с.
2. Сичевська-Возняк О.М. Філософія Конспект лекцій / О.М. Сичевська-Возняк. – Луцьк: Луцький НТУ, 2017. – 109 с.
3. Європейський словник філософій: Лексикон неперекладностей. Пер. з фр. – Том другий. – Київ: ДУХ І ЛІТЕРА, 2011. – 488 с.
4. Європейський словник філософій: Лексикон неперекладностей. Том перший. – Київ: ДУХ І ЛІТЕРА, 2009. – 576 с.
5. Філософський енциклопедичний словник. – Київ: Абрис, 2002. – 744 с.
6. Хамітов Н. Історія філософії: проблема людини та її меж. Вступ до філософської антропології як метаантропології. Навчальний посібник зі словником / Н. Хамітов, Л. Гармаш, С. Крилова – К.: КНТ, 2016 – 396 с.
7. Юрченко Л.І., Варипаєв О.М. Філософія науки Навчальний посібник / Л.І.

Юрченко, О.М. Варипаєв – Харків: Харківський державний університет харчування та торгівлі (ХДУХТ), 2018. – 205 с.

Інформаційні ресурси в Інтернет

1. Навчально-методичне забезпечення дисципліни [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://edu.lnau.in.ua/course/view.php?id=1635>
2. Електронний репозитарій ЛНАУ [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http://dspace.lgnau.edu.ua/xmlui\](http://dspace.lgnau.edu.ua/xmlui/)
3. Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.nbuv.gov.ua> .
4. Національна парламентська бібліотека України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.nplu.kiev.ua> .
5. Сообщество профессионалов hr-portal [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://www.hr-portal.ru> .
6. Карпіцький М.М. Лекції по філософії [Електронний ресурс] // Архів відео лекцій. – URL: <http://nnkarpitsky.blogspot.com/>